ARREST VAN HET HOF
3 juli 1985 *

In zaak 277/83,

Commissie van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door G. Berardis, lid van haar juridische dienst, als gemachtigde, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg bij M. Beschel, lid van haar juridische dienst, bâtiment Jean Monnet, Kirchberg,

verzoekster,

tegen

Italiaanse Republiek, vertegenwoordigd door haar regering in de persoon van A. Squillante, kamerpresident van de Raad van State, hoofd van de afdeling Diplomatieke geschillen, verdragen en wetgevingsaangelegenheden van het ministerie van Buitenlandse zaken, bijgestaan door P. G. Ferri, avvocato dello Stato, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg ter Italiaanse ambassade, rue Marie-Adelaïde 5,

verweerster,

betreffende een verzoek aan het Hof om vast te stellen, dat de Italiaanse Republiek krachtens artikel 95 EEG-Verdrag op haar rustende verplichtingen niet is nagekomen, door bij de heffing van de produktiebelasting op uit wijn verkregen alcohol die wordt gebruikt bij de vervaardiging van de likeurwijn „Marsala" een verminderd tarief toe te passen, doch bij de heffing van de overeenkomstige extra grensheffing op uit wijn verkregen alcohol die is gebruikt bij de vervaardiging van uit de andere Lid-Staten ingevoerde likeurwijnen, het volle tarief toe te passen,

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE,

samengesteld als volgt: Mackenzie Stuart, president, G. Bosco en O. Due, kamerpresidenten, P. Pescatore, K. Bahlmann, R. Joliet en T. F. O'Higgins, rechters,

advocaat-generaal: Sir Gordon Slynn
griffier: D. Louterman, administrateur

* Procestaal: Italiaans.

gehoord de conclusie van de advocaat-generaal ter terechtzitting van 27 maart 1985,

het navolgende

ARREST

(omissis)

In rechte

1 Bij verzoekschrift, neergelegd ter griffie van het Hof op 19 december 1983, heeft de Commissie van de Europese Gemeenschappen krachtens artikel 169 EEG-Verdrag verzocht vast te stellen, dat de Italiaanse Republiek, door over uit wijn verkregen alcohol een lagere belasting te heffen wanneer hij bij de vervaardiging van de likeurwijn „Marsala" wordt gebruikt, haar verplichtingen krachtens artikel 95 EEG-Verdrag niet is nagekomen, waar over de uit wijn verkregen alcohol die bij de vervaardiging van uit de andere Lid-Staten ingevoerde likeurwijnen is gebruikt, het volle tarief van de overeenkomstige extra grensheffing wordt toegepast.

2 Blijkens de stukken wordt op grond van de Italiaanse wettelijke regeling over uit binnenlandse wijn verkregen alcohol een produktiebelasting geheven, en over uit ingevoerde wijn verkregen alcohol een extra grensheffing ten belope van een zelfde bedrag. Ingevolge artikel 29 van besluit-wet nr. 1200 van 6 oktober 1948 (GURI nr. 233 van 6 oktober 1948, gewijzigd bij wet nr. 891 van 22 december 1980, GURI nr. 355 van 30 december 1980) wordt het tarief van de produktiebelasting evenwel met 60 % verlaagd, indien de wijnalcohol wordt gebruikt bij de vervaardiging van likeurwijnen die de benaming „Marsala" mogen dragen.

3 Voor Marsala-likeurwijn geldt overigens een bijzondere regeling betreffende met name de grenzen van het aanplantgebied, de kwaliteit van de druiven die bij de vervaardiging van Marsala mogen worden gebruikt en het overheidstoezicht op de produktie en de verhandeling ervan.

4 In juli 1984 nam het Italiaanse parlement wet nr. 408 van 28 juli 1984 (GURI nr. 212 van 2 augustus 1984) aan; artikel 4 bis van deze wet bepaalt dat de in artikel 29 van de besluit-wet van 1948 voorziene verlaging van de produktiebelasting op bij de vervaardiging van Marsala gebruikte alcohol eveneens geldt voor alle andere likeurwijnen, met inbegrip van die welke in de Lid-Staten van de Europese Gemeenschap worden vervaardigd en in Italië worden ingevoerd. Volgens deze wet zelf zal zij in werking treden na een daartoe strekkend besluit van de bevoegde ministers, hetwelk nog niet is genomen.

5 De Commissie betoogt dat het nieuwe wetsartikel weliswaar in overeenstemming is met artikel 95 EEG-Verdrag, doch dat de huidige situatie sedert het begin van de procedure niet is veranderd en zij derhalve niet akkoord kan gaan met een opschorting van de procedure.

6 Volgens de Commissie zijn alle likeurwijnen, ongeacht of zij een benaming van oorsprong hebben, gelijksoortige produkten in de zin van artikel 95, eerste alinea, omdat zij „uit verbruikersoogpunt soortgelijke eigenschappen vertonen en aan dezelfde behoeften voldoen" (cf. arrest van 27 februari 1980, zaak 169/78, Commissie/Italië, Jurispr. 1980, blz. 385, r.o. 5 en de verwijzingen aldaar). In dit verband stelt zij dat alle likeurwijnen een homogene groep produkten met vergelijkbare eigenschappen vormen. Het gemeenschapsrecht immers zou likeurwijn nauwkeurig omschrijven in punt 12 van bijlage II bij verordening nr. 337/79 van de Raad van 5 februari 1979 houdende een gemeenschappelijke ordening van de wijnmarkt (PB 1979, L 54, blz. 1). Binnen deze groep zouden alle likeurwijnen substitueerbaar zijn en aan nagenoeg dezelfde behoeften van de consumenten voldoen.

7 Door de onderhavige belastingregeling worden volgens de Commissie de ingevoerde likeurwijnen benadeeld en krijgt de likeurwijn „Marsala" een voorkeursbehandeling. Marsala zou immers meer dan 90 % van de binnenlandse produktie van Italiaanse likeurwijnen met een benaming van oorsprong uitmaken. De omstandigheid dat de gunstige belastingregeling ook niet geldt voor de overige in Italië vervaardigde likeurwijnen, zou niet wegnemen dat ingevoerde likeurwijnen worden gediscrimineerd, omdat volgens de Commissie een binnen een zelfde Lid-Staat gedifferentieerde regeling slechts verenigbaar kan zijn met artikel 95, wanneer de gelijksoortige of concurrerende produkten die worden ingevoerd, eveneens van deze gunstige regeling kunnen profiteren.

8 De Italiaanse regering verklaart, dat het in vorengenoemde wet nr. 408 bedoelde besluit waarbij de overige Italiaanse of uit andere Lid-Staten ingevoerde likeurwijnen dezelfde behandeling krijgen toebedeeld als Marsala, thans in voorbereiding is bij de Italiaanse autoriteiten. Daarmee zal de nieuwe Italiaanse regeling dan geheel in overeenstemming zijn met de wensen van de Commissie.

9 Wat de zaak zelf betreft, voert de Italiaanse regering als verweer aan, dat volgens 's Hofs arrest van 27 februari 1980 (zaak 171/78, Commissie/Denemarken, Jurispr. 1980, blz. 447) de Lid-Staten gerechtigd zijn om aan bepaalde soorten produkten fiscale voordelen toe te kennen, mits zij deze faciliteiten zonder onderscheid uitbreiden tot de geïmporteerde produkten die in dezelfde omstandigheden verkeren. De regeling voor Marsala zou niet in strijd zijn met het hier bedoelde beginsel, omdat zij voor de gehele Marsalaproduktie bijzondere, uiterst strenge en restrictieve voorschriften bevat. Door dit fiscale voordeel toe te kennen wilde de Italiaanse wetgever rekening houden met de bijzondere situatie waarin de Marsala-producenten zich bevinden, die de extra kosten van dit stelsel van produktiecontrole moeten dragen.

10 Verder meent de Italiaanse regering, dat zij niet verplicht is om de ingevoerde likeurwijnen fiscaal op een lijn te stellen met Marsala, aangezien deze ingevoerde likeurwijnen volgens hetzelfde tarief worden belast als alle nationale likeurwijnen, Marsala uitgezonderd. Onder deze omstandigheden zou het voor de vaststelling of er sprake is van een schending van artikel 95, niet bepalend zijn of Marsala en de ingevoerde likeurwijnen gelijksoortig zijn. Ten aanzien van het anti-concurrentiële karakter van de belastingregeling stelt de Italiaanse regering, dat een fiscale voorkeursbehandeling niet in strijd is met artikel 95 wanneer er waarborgen zijn, dat deze voorkeursbehandeling noch ten doel, noch tot gevolg heeft, dat het concurrentievermogen van ingevoerde produkten wordt aangetast. Deze waarborgen zouden hier bestaan, aangezien deze gunstige fiscale regeling deel uitmaakt van de maatregelen ter ondersteuning van de economische bedrijvigheid in Zuid-Italië die zijn bedoeld om de economische ontwikkeling van achtergebleven gebieden te bevorderen, en de belastingvermindering de producenten van Marsala slechts een zeer gering voordeel oplevert (ongeveer LIT 122 per liter Marsala-wijn).

11 Om te beginnen dient te worden opgemerkt, dat vaststaat dat de nieuwe wet waarbij de fiscale behandeling van Marsala wordt uitgebreid tot alle — nationale en uit de overige Lid-Staten ingevoerde — likeurwijnen, nog niet in werking is getreden. De Italiaanse regering heeft evenwel haar standpunt ten gronde gehandhaafd, dat de fiscale voorkeursbehandeling van Marsala niet in strijd is met artikel 95 EEG-Verdrag. Ten slotte moet worden vastgesteld, dat de Commissie heeft besloten haar beroep niet in te trekken.

12 Wat de grond van de zaak betreft, zo blijkt uit 's Hofs vaste rechtspraak (vgl. de arresten van 27 februari 1980, zaak 169/78, Commissie/Italië, Jurispr. 1981, blz. 385, en van 27 mei 1981, gevoegde zaken 142 en 143/80, Essevi en Salengo, Jurispr. 1981, blz. 1413) dat artikel 95 ten doel heeft, het vrije verkeer van goederen tussen Lid-Staten onder normale concurrentieverhoudingen te verzekeren door elke vorm van bescherming uit te sluiten die het gevolg kan zijn van de toepassing van binnenlandse belastingen die discriminerend of protectionistisch zijn ten opzichte van produkten uit andere Lid-Staten. De hoofdregel ter zake wordt gevormd door de eerste alinea van artikel 95, die uitgaat van een vergelijking tussen de fiscale lasten op nationale en die op als „gelijksoortig" aan te merken geïmporteerde produkten. Bij de huidige stand van de ontwikkeling van het gemeenschapsrecht moet het op grond van objectieve criteria toekennen van bepaalde belasting- faciliteiten in de vorm van belastingvrijdom of tariefverlagingen worden aanvaard, mits deze faciliteiten op niet discriminerende wijze worden uitgebreid tot ingevoerde goederen die in dezelfde omstandigheden verkeren.

13 Het staat buiten kijf dat de likeurwijnen een homogene groep van produkten met vergelijkbare kenmerken vormen, en vanuit verbruikersoogpunt soortgelijke eigenschappen vertonen en aan dezelfde behoeften voldoen. Bovendien staat vast, dat geen enkele geïmporteerde likeurwijn in aanmerking kan komen voor de voorkeursbehandeling die voor Marsala geldt, en dat deze geïmporteerde likeurwijnen bijgevolg worden gediscrimineerd.

14 Onder deze omstandigheden moet nog worden onderzocht, of de gronden die de Italiaanse regering heeft aangevoerd ter rechtvaardiging van de verschillende behandeling van wijnalcohol, indien deze wordt gebruikt bij de vervaardiging van Marsala, deze regeling verenigbaar maken met artikel 95, eerste alinea, EEG-Verdrag.

15 Op de eerste plaats moet worden vastgesteld, dat likeurwijnen uit de andere Lid-Staten nimmer kunnen voldoen aan de in de Italiaanse regeling gestelde voorwaarden voor het gebruik van de benaming „Marsala", en derhalve nooit in aanmerking kunnen komen voor het ter zake van Marsala geldende fiscale voordeel.

16 Evenmin kan de Italiaanse regering zich erop beroepen dat het produktiegebied van Marsala-wijn onderontwikkeld zou zijn. Immers, fiscaal discriminerende praktijken zijn niet deswege aan de werking van artikel 95 onttrokken, omdat zij tevens als fincancieringswijze van nationale steunmaatregelen kunnen worden aangemerkt (arrest van 21 mei 1980, zaak 73/79, Commissie/Italië, Jurispr. 1980, blz. 1533).

17 Ook al zou de belastingvermindering voor de producenten van Marsala slechts een zeer beperkt voordeel opleveren, moet worden vastgesteld dat het doel van artikel 95, eerste alinea — namelijk het opheffen van iedere vorm van rechtstreekse of zijdelingse discriminatie — niet zou kunnen worden bereikt, indien de aan de nationale produkten toegekende voordelen aan het verbod van artikel 95 konden ontsnappen, omdat zij slechts beperkte gevolgen zouden hebben. Derhalve valt zelfs een belastingvermindering met een geringe discriminerende werking onder het verbod van artikel 95.

18 Op grond van het voorgaande moet worden vastgesteld, dat de in Italië toegepaste belastingregeling, zoals vervat in de genoemde wettelijke bepalingen, onverenigbaar is met de eisen van artikel 95 EEG-Verdrag, voor wat betreft de belasting op de likeurwijn „Marsala" en de extra grensheffing op uit wijn verkregen alcohol die bij de vervaardiging van uit andere Lid-Staten ingevoerde likeurwijnen is gebruikt.

Kosten

19 Ingevolge artikel 69, paragraaf 2, van het Reglement voor de procesvoering moet de in het ongelijk gestelde partij in de kosten worden verwezen. Aangezien verweerster in het ongelijk is gesteld, dient zij in de kosten te worden verwezen.

HET HOF VAN JUSTITIE,

rechtdoende, verstaat:

1) **Door op uit wijn verkregen alcohol, gebruikt bij de vervaardiging van uit andere Lid-Staten ingevoerde likeurwijnen, een extra grensheffing te leggen waarvan het tarief hoger is dan dat van de belasting op uit wijn verkregen alcohol, gebruikt bij de produktie van de likeurwijn „Marsala", is de Italiaanse Republiek de krachtens artikel 95 EEG-Verdrag op haar rustende verplichtingen niet nagekomen.**

2) **De Italiaanse Republiek wordt verwezen in de kosten.**

Mackenzie Stuart Bosco Due

Pescatore Bahlmann Joliet O'Higgins

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op 3 juli 1985.

De griffier
P. Heim

De president
A. J. Mackenzie Stuart